

طلوع شمس

مجله‌ای برای مدنیت و معارف آذربایجان

سال دوم / شماره دوم / اردیبهشت ۱۴۰۱

خوی عاشیق‌لاری

محمد حسین بابازاده خونی

خوی پڑوهی - تاریخده ایزقویان خوبولولار - فولکلور - عاشیق‌لار

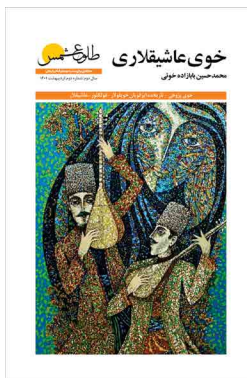

اولوقتانی

معاریف دن ، علم دن محروم اولان
بیر خالق ایشیق دان محروم دور

حسن بی زردابی

طلوع شمس

طلوع شمس

طلوع شمس ماهنامه فرهنگی - اجتماعی
مجله ای برای مدنیت و معارف آذربایجان
سال دوم - شماره دوم - اردیبهشت ۱۴۰۱

صاحب امتیاز و مدیرمسئول:

موسی محمد جعفری

طراحی و صفحه آرایی: بهزاد رزاقی

لوگوی مجله: هادی ارجمند (آتابای)

نقاشی جلد: عاریف حسین

شماره تماس:

نشانی: آذربایجان غربی - شهرستان خوی - بلوار مطهری

نرسیده به میدان شهید نصراللهی

شماره تماس: ۰۹۱۴۴۶۱۹۶۶۱

شماره واتساپ - تلگرام: ۰۹۰۳۸۴۷۸۲۵۸

ایمیل: www.naxciv@yahoo.com

سرشناسه کتاب خوی عاشیق‌لاری : بابازاده خویی، محمدحسین،
۱۳۱۸-
عنوان و نام پدیدآور : خوی عاشیق‌لاری / نویسنده محمدحسین
بابازاده‌خویی؛ ویراستار: مهدی اسماعیلی؛ اهتمام به تهیه کتاب برای
اخذ مجوز: اسماعیل اسدلو.
مشخصات نشر : خوی: گنجه، ۱۴۰۰. مدیر مسئول: موسی
محمدجعفری
مشخصات ظاهری : ۸۱ ص.؛ ۱۴×۲۱ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۵۷۴-۰۰۶-۶
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : ترکی.
موضوع : عاشیق‌لار -- ایران -- خوی -- سرگذشتنامه
Ashiq lar -- Iran -- Khoy -- Biography
شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- مجموعه‌ها
Azerbaijani poetry -- Iran -- Collections
رده بندی کنگره : ۹/ML۳۴۴
رده بندی دیویی : ۰۹۲/۷۸۹
شماره کتابشناسی ملی : ۸۷۴۹۶۸۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

فهرست

صفحه	عنوان
۶	سخن نخست
۸	عاشیقلیق هنردی
۹	خوی عاشیقلاری "کیتابی حاققیندا اقیسابیر مقدمه
۱۱	یازارین سوزلری
۱۱	خوی عاشیقلاری
۱۴	عاشیق خلیل ورمز یار
۱۶	قیرمیزی
۱۷	گؤر موشم
۱۸	عاشیق اصغر گلوانی
۱۹	باجارماز فلک
۲۰	یاریم آپاردی
۲۱	قوناق اولدوم
۲۲	عاشیق قربان دانشیار
۲۳	بوخسول اولماسین
۲۴	سؤیله ییز
۲۵	عاشیق اردوخان مهدیخانی
۲۶	یامان اولو
۲۷	عالمه گلن
۲۸	راست گلدیم
۲۹	عاشیق محرم علی سلمان نوه سی
۳۰	گلسین
۳۱	آب کوثر دن
۳۲	تماشا
۳۳	عاشیق ابراهیم مهدیخانی
۳۴	ساخلا سین
۳۶	پولدو پول
۳۷	آذربایجان
۳۸	دوداق دیمز
۳۹	گنتلی
۴۰	اوچ دیل

- ۴۱ ..... عاشیق علی رضا اباذری...
- ۴۲ ..... اوندانیلیر.....
- ۴۳ ..... آغلارام.....
- ۴۴ ..... عاشیق شمس علی ابراهیمی چیر کندی.....
- ۴۵ ..... آتا آنا.....
- ۴۶ ..... چتینلیر.....
- ۴۷ ..... اولایدی.....
- ۴۸ ..... عاشیق علی رحمانی.....
- ۴۸ ..... شاعیر لرین شعر لری:.....
- ۴۹ ..... قوشا ردیف دیوان.....
- ۵۱ ..... چیلله خانا.....
- ۵۳ ..... اولو تانرینین آدیلا.....
- ۵۴ ..... آیریلما رام.....
- ۵۵ ..... وار اولسون.....
- ۵۶ ..... الیندن.....
- ۵۷ ..... گویلوم ایسته بیر.....
- ۵۹ ..... گتندی.....
- ۶۰ ..... اولمالیق.....
- ۶۱ ..... اولاجاقدی.....
- ۶۲ ..... هار دادیر.....
- ۶۳ ..... عاشیق الهوردی صفر خانزاده.....
- ۶۴ ..... دلی لریم گلدی.....
- ۶۵ ..... محتاج ائيله مه.....
- ۶۶ ..... عاشیق خلیل نمازی.....
- ۶۷ ..... آذربایجان.....
- ۶۸ ..... یالواریم.....
- ۶۹ ..... ارکانه بیز.....
- ۷۰ ..... عاشیق قربان صفر خانزاده.....
- ۷۱ ..... بیلسن آخرین.....
- ۷۲ ..... قدم قویاندا.....
- ۷۳ ..... اولان کونلوم.....
- ۷۴ ..... حیات یولداشیم (مهین خانیم ناظم)ین.....

کتاب خوی عاشیق‌لاری تالیف آقای محمد حسین بابازاده خویی کاری مشترک بین ماهنامه طلوع شمس و انتشارات گنج‌مه می باشد. در مجله طلوع شمس یک بخش ثابت را به موضوع «خوی پڑھی» تحت عنوان "تاریخده ایز قویان خویولار" اختصاص داده ایم که در آن با دیدهمه جانبه به موضوعات راجع به خوی پرداخت می کنیم.

با توجه به اینکه کتاب "خوی عاشیق‌لاری" راجع به فولکلور و ادبیات و هنرمندان خوی می باشد به همین سبب قرار را بر این نهادیم که بصورت کتاب مستقل در مجله طلوع شمس چاپ کنیم.

نویسنده از همان دوران نوجوانی محبت به زادگاهش (خوی) و زبان مادریش (ترکی آذربایجانی) را در دل می پرواند. همین علاقمندی، وی را به این وا داشته بود که خدمت قلمی به زبان و فرهنگ خویش داشته باشد و به تحقیق و گردآوری بیوگرافی عاشیق و اوزان های

خوی، شعرو داستانهایی که عاشیق‌های خوی خودشان می‌سرایند و یا ازبوند و در مجالس بانوای ساز می‌خوانند پردازد در این راستا تصمیم به تالیف کتاب "خوی عاشیق‌لاری" می‌گیرد.

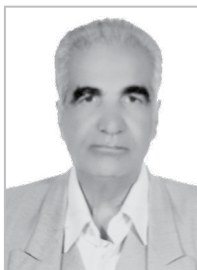
کتاب خوی عاشیق‌لاری حاصل زحمات چندین ساله استاد بابازاده خوئی میباشد و اهمیت ویژه این اثر به این سبب میباشد که مولف به قهوه‌خانه‌ها و مجالس رفته و حضوراً با عاشیق‌ها گفتگو کرده و از زبان و نقل و قول خود هنرمندان این اثر را به زیور قلم آراسته است. مولف تمامی عاشیق‌های خوی را در این کتاب نیاورده است و بنا به اظهارات مولف در جلد دومی که در حال تدوین آن میباشد آورده است.

در رابطه با ویراستاری کتاب باید عرض کنم که در کلمات عاریتی فارسی و عربی با اینکه بسیارشان در زبان ترکی اقامت یافته اند باز هم به سبک و سیاق نگارشی خودشان نوشته شده است و ویراستار هیچ‌گونه دخل و تصرف در نوشتار آنها نکرده است.

در مورد طرز نوشتار کلمه "عاشیق" و یا "آشیق" نقد و نظرهای متفاوت و بسیاری وجود دارد. با اینکه با الفبای عربی از لحاظ ارتوگرافی با هم متفاوتند ولی از لحاظ مفهومی یکی هستند و این مشکل در الفبای لاتین برطرف شده است. دلیل این تعارض بین نویسندگان نبود فرهستگان برای ترکی آذربایجانی در ایران است. به دلیل اینکه کتاب برای اخذ مجوز انتشار اقدام شده بود ممیزی بنا را بر نوشتن بصورت (عاشیق) نهاده است به همین خاطر ما نیز بخاطر مجوزی که کتاب دریافت کرده بصورت (عاشیق) نوشته ایم. البته هیچ تعصبی بر نوشتن بر روی نگارش کلمه (عاشیق) نداشته و نظر هر دو گروه پژوهشگران و محققان زبان ترکی آذربایجانی بصورت (آشیق و یا عاشیق) احترام قائل هستیم و بر ما محترم است.

در پایان جا دارد آقای محمدحسین بابازاده خوئی بخاطر تالیف این اثر ارزشمند و آقای ذیحق به خاطر مقدمه وزین و از آقای اسماعیل اسدلو بخاطر تهیه کتاب برای اجذ مجوز و همچنین آقای مهدی اسماعیلی که در ویرستاری این اثر کمک شایانی نموده است نهایت تشکر و امتنان را داشته باشیم.

موسی محمدجعفری
مدیر مسئول مجله طلوع شمس
انتشارات گنجه
دوهفته نامه شفق آذربایجان

■ محمدحسین بابازاده خویی

عاشیقلیق هنردی

عاشیقلیق علم دی، صنعت دی، هنردی

مال و منال دان باشدی زردی

عاشیق سنور بوتون ائلر شاد اولار

غم و غصه اورک لرده باد اولار

ائله غم گلدی عاشیق آغلایار

ائله آغلار اوره ک لری داغلایار

داستان آراسیندا گولمه لی سؤزلر یاپار

عارف اولان بو سؤزلرده حقیقتی تاپار

من عاشیغام عاشیغین سازینا

هم سازینا همده گوزه ل آوازینا

خوی عاشیق‌لاری "کیتابی حاقیندا اقیسابیر مقدمه

علیرضا ذیق

آذربایجان عاشیق‌لاری، دیلیمیزین و آغیز ادبیاتیمیزین توکنمز خزینه لری دیلر. سینه دن سینه یه گزه ن نغمه لر و داستانلاریمیزین، عصیر لر بویو قوریوب ساخلایانلاری دیلار. دئمک شفاهی ادبیاتیمیز و یوزایللرین موسیقی هاوالاری اونلارین وارلیقی ایله، وارلیق تاپیلار. عاشیق‌لار، ایلر بویو ائل لرین شن لی یینده ایشتیراک اندیب ساز و سؤزلری ایله کولتور و موزون قورو جولاری اولوبلار. رادیو تئلوویزیون اولمادان اول، تکجه عاشیق‌لار ایدیلار کی توی لاردا، مجلسی رده و قفه خانالاردا، اینجه لر یارادیب ادب و ارکان قایناق‌لاری اولوبلار. اونلار نقل ائتدی یی داستانلار و چالدیق‌لاری سازلا، ائل لریمیزله بیرلیک ده تورک خالقی نین اولمز و یاشار دیلینی، رسمینی، دب لرینی و سنت لرینی بو گونه گتیریب چاتدیریلار. اونلارین سایه سین ده دیر کی قهرمانلیق و محبت داستانلاریمیز، دنیا سویه سینده آسان صاحبی اولاراق، فولکلور شیناسلاریمیز طرفیندن مکتوب لاشاراق چئشیدلی دیلرله ترجمه اولوب دونیادا دیلر ازبری اولوبلار.

کنچمیش ده اونلارین سسلری، نغمه لری و ساز هاوالاری لنتنه آلینسادا دیجیتال دونیاسیندا ایسه اونلار بویوک ایمکان لار یارانیب دیر. نهایت ده تأسسوف لر کی دؤولت و مدنیت اوجاق‌لاری طرفیندن اونلار صاحب دوران یوخدور و عاشیق‌لاریمیز- ایران جغرافیاسیندا- فلاکت لی و مادی تضیق لرله اوزبه اوز دیلر. البته کنچک بیر ایکی نفردن کی بین الخالق شؤهرتی تاپاراق کنسرت لر و اثر لر و مادی دوروم لاری یاخشی دیر. قالانی آما اکینجی لیک، بنالیق، حیواندارلیق و سیارساتیجی لیق لار گون کئچیر دیر لر. دیجیتال موسیقی توی لارا مسلط اولوب کندلره ائلکتریک گنده نندن داها عاشیق‌لارین توی مجلسی لرینده حضور لاری چوخ آزدیر. آما ائلیمیزین و دیلیمیزین شوگی سی بیر پارا استعدادلی جوانلاریمیزدا او قدر جوشقون دور کی بودوروما شهید اولاراق یئنه عاشیق ادبیاتینا هوس بسله ییب اونو اؤیره نمه یه شوق گؤستریر لر. بئله نکلی ای بیت لرین سایه گونو گون دن ده چوخالیر و عاشیق‌لیقا معاش

باخیشی نان یوخ اینجه صنعتین بیر قولو کیمی باخیرلار. حتتا عائله لرایسه اوشاقلارین ساز اؤیره نمه سی اوچون چابا گؤستریرلر.

بونلاری دئمک له ائلین عاشیقلارا اولان سئوگی سین ده سؤز آچمالی ییق. نئجه کی حورمتلی تدقیق چی میز ”محمد حسین بابازاده خویی _، خوی شهرینده اولان ”عاشیقلارقه ” سینه گئدیپ اونلارین اوره ک دردلری نین و نیسگیل لری نین قولاق آسانی اولوبدور و بؤیوک بیر هیمت و چابا گؤستره رک ، اون اوچ عاشیقین حیاتی نی و اونلارین یارادیجیلیق اؤرنک لرینی و بیلدیک لری داستانلاری قلمه آلیب دیر. ان قوجامان عاشیق ، عاشیق خلیل ورمز یاردان کی ۱۳۰۴ ه.ش دوغومودور باشلایاراق لاپ گنج عاشیقا گلیب دیر کی عاشیق آلاه وردی صفرخانزاده دیر کی ۱۳۵۲ ه.ش دوغومودور. بونلار البته خوی شهری نین بوتون عاشیقلاری دئییل لر و چوخ تانینمامیش و آدلی سانلی عاشیقلا و دونیالارینی دیشه ن لرده واردیلار کی بوکیتابدا آدلاری کلمه ییب دیر. هر حالدا آما گؤر کملی ائلیمیزه اوره ک باغلیان دیر لی موعلیم وصاف دوغولو بؤیوک اینسان ، محمد حسین بابازاده خویی ، چالیشیب دیر کی بو خصوصدا اولان بوشلوغا ، دیققت یئتیرسن و بیر گؤزه ل اثرین یارادیجی سی اولسون.

خوی عاشیقلاری ، بیر کیتاب دیر کی بیزیم ائل ادبیاتیمیزین گئنیش لن مه سینده بؤیوک رولو اولوب گلن نسل لره بیر هدیه اولاراق قالیجی بیر یادیکار کیمی قالاجاقدیر. همده کی کؤنول لری ائل له چیرپینان عاشیقلارا اونودولماز بیر تشویق ساییلیب اونلار، تودوقلاری یولو محکم آددیمارلاییره لی یه جک لر. علیرضا ذیحق/خرداد آیی ۱۴۰۰

یازارین سوزلری

۱

خوی عاشیققلاری

دوز میدانی نین سه اوچ یولوندان فرمانداری (شهید صمدزاده) خیابانینا گئدرکن ۱۵۰ متردن سونرا سول الدهه نوبهار قهوه خاناسینین شوشه سی نین اوستونده (خوی عاشیققلاری) یازیسی نظر لری اوزونه جلب ائدیر. من ایلك دفعه قهوه خانایا گئتدیگیم زامان عاشیق شمس علی ابراهیمی اوخویوردو، آرجا قولاق وئره نندن سونرا گندیب قهوه خانانین صاحابینین یانیندا اوتوردوم؛ کئیف-احوالدان سونرا آدین خبر آلدیم؛ دئدی: آدیم مرتضی طاهرلو دور. دئدیم بیر آرازونوزدن دانیشین. دئدی ۴۵ ایلدیر بو قهوه خانانی دولاندیریرام و ۸ ایلدیر عاشیققلار قهوه خاناسین آلمیشام، ابتدایی ساوادیم وار و قرآن اوخوماغی دا باجاریرام. ۱۳۱۲ - اینجی گونش ایلینده آنادان اولموشام.

دئدیم داهی نه وار نه یوخ، دئدی کی:

آلاله وار شریکی یوخ / پیغمبر وار نبوتی چوخ

علی (ع) وار امامتی چوخ / مسلمان وار مصیبتی چوخ

خبر آلدیم مسلمان وار مصیبتی چوخدان منظورونوز ندیر؟. دئدی: بویوک و باغیشلاپان تانری هر بنده سینی چوخ ایستر سه بوفانی دونیادا اونوز حتمه و قایغی یا سالیب وسیناغا چکر بلکه معلوم اولسون بنده سی سیناقدان چیخیر! یوخسا یوخ! پس انسان گره کک چتین لیکلره دوزوب و میتتدار اولسون. دئدیم عاشیققلارا گؤره نظرنیز ندیر؛ بئله کی من دوشونورم عاشیققلیق بیر دریادیر. دئدی عاشیققلیق علم دیر و علمین دیبی یوخدور؛ اما دریانین دیبی وار (بورا دا دانیشغی سوناچاتدیر دیق)

حضرت محمد(ص) بویوروللار: ائولنمک موبارک سنت دیر.

عاشیقلار توی شنلیک و مراسیم لرینده او جا تانری دان و اون دورد معصوم دان صحبت ائيله ییر. هابئله مرد و مردلیکدن، شرف دن، عزت دن، عشق و محبت دن، دوزلو کدن، آیریلیقدن، پهلوانلار دان، ایگیلدردن، بی و گلین یندن تعریف ائدیپ و اوخویارلار. عاشیقلار توی لاردا و جشن لرده مجلس قورارلار. اوز ۹ تنلی ساز و گوزله سسلرایله مجلسه صفا وئرلر.

عاشیقلار مجلسی دها آرتیقراق شنلیکله آپارماق اوچون گولملی سوزلر و لطیفه لر دئیرلر. نه یازیق کی ایندی تویلاردا و جشن مراسیم لرینده عاشیقلار آز گورونور. ایندی ایسه قولاق یورو جو، غرب و اکو موسیقی لر عاشیق ماهنی لارینین یئرینی توتوب. من بو کتابی یازماقلا ایسته ییرم خوی عاشیقلارینی خالقیمیزا تانیتدیرام.

بو کتاب دا کی یازیلان عاشیق شعرلری نین بیر چوخو نئچه مین ایل بونان قاباقدان بو گونه قدر یازیلیمیش و دئیلن سوزلردیر.

بو کتابی یازماق اوچون اختیاریم دا اولان چوخلو تور کچه قاینق لاردان تحقیق ائتدیکدن سونرا، زحمتله یازمیشام؛ و بورا چاتدیرماق اوچون یاردیملاری اولان جنابلار عاشیق ابراهیم مهدیخانی و عاشیق غلامرضا اژدری اوچون اوز دیرین مینتدارلیغی بیلدیریرم، آلاه یاردیمجیلاری اولسون.

یقین کی بو کیتابین عیب و نقصی چوخدور. بونا گوره عزیز اوخوجولار، اوستادلار و صنعتکارلاردان عوذر ایسته ییب و خواهیش ائدیرم اوز نظرلرین مندن اسیر گمه سیندن.

بو کی دیرناق آراسیندا « شیرازی» یازمیشام بونا گوره دیر کی خویدا بابازاده سوی آدی چوخدور و من چون شیرازدا تقاعدا چاتمیشام تانیشلار منه بابازاده شیرازی دئیرلر.

سون سوزوم بودور کی من گونش ایلی نین ۱۳۱۸ ده خویدا آنادان اولموشام و آتامین آدی آقاجان دیر. تبریز دانشگاهندا علوم تربیتی ریشته سینده لیسانس آلمیشام. کیچیک یاشلاریمدان آنادیلیمه محبت گوستریب و آرزوم بوایدر کی آنادیلیمه بیر خدمت ائیله یم. اومودوم بونا دیر کی خالقیمیز بینمیش اولار. بو کیتا بدا حورمتلی عاشیقلارین آدین یاش ترتیب ایله یازمیشام یوخسا اوستادلاریمیزین هامیسی بیزیم اوچون یولداش و عزیز دیر لر.

(محمد حسین بابازاده خویی شیرازی)

عاشیق خلیل ورمزیار

۱۳۰۴ -نجو گوئش ایلینده ، خان دیزه کندینده آنادان اولوب و
آتاسی نین آدی خان بابا ایدی . ایندی خوی دا ساکین دیر و خویون
مشهور عاشیقلاریندان دیر . گنج یاشلاریندا عاشیقلیق صنعتیندن باشقا
اکینچیلیک ده ائدیردی . آنجاق ایندی ۴۵ ایلدیر یالنیز عاشیق صنعتینه
مشغول دور ، هئنج ساوادی اولماسادا عوضینده گوجلو حافظه یه
مالک دیر . حکایت لرین چوخونو ازیر دن بیلیر ، او جومله دن : عباس
و گولگز - شاه اسماعیل - نوروز و قنداب - عاشیق علسگر - کور اوغلو
- عاشیق قربانی و ...

قسمت ائيله - عباس توفار قانلی / قیر میزی - مسکین محمد / گور موشم
- عاشیق قربانی

قسمت ائيله

بار الهيم قسمت ائيله
ياخشى يولداشنان منى
من اونا جان دئينده
او ايستر باشينان منى
آغلادير سان گؤلدورورسن
چشميم ياشين سيلد يريرسن
بير گون اولور اولدورورسن
او گوز قاشينان منى
عباسام چو خدور گناھيم
عفو ائيله سن بار الاهيم
ظلم ائيلمه گوزه ل شاهيم
ائل دوير داشينان منى

قیرمیزی

الهی دن امر اولوندو گلدی فرمان قیرمیزی
اُو فرمانی قبول ائتدی شاه سرور قیرمیزی
بیر بیر جاوانلارین او گوندردی میدانا
قان تو کولدو او میدانا اولدو قیرمیزی
لعت گلسین او یزیده حکمونو راوان دئدی
بنی هاشم طایفا سیندان قالماسین جوان، دئدی
امام حسین (ع) دین یولوندا او غلونو قربان دئدی
قان تو کولدو کربلاده اولدو میدان قیرمیزی
گل بیچاره مسکین محمد اویان خواب دان اولما غم گرفتاری
سن کی حسین عاشقی سن اوزو غم دن قور تاریر
روز و شب آرزوی ائله یک اولاق کربلا زوواری
غملی گونو یاده سالاق بیز پریشان قیرمیزی

گۆرموشم

آی آتا، جان گندیب، قالیدیر نَفس
بو نشاندا بئله یاری گۆرموشم
بونجاکى، گۆزه لی تاپمادی کۆنول
آه چکیب، انتظارى گۆرموشم
گۆزه للیکده کیمسه یو خدور شهرینده
اونون او چون چکیرم یارین قهرینده
نه ایران، نه توران، گنجه شهرینده
جانلار آلان او نگاری گۆرموشم
آی آتا، سَن منی ائتمه گناهکار
بَسدی، بونجا نه ائيله بیرسن آه وزار
قربانی دئیر، الدن گندیب اختیار
خویلار شاهى او سرداری گۆرموشم

عاشیق اصغر گلوانی

۱۳۰۹ -نجوگونش ایلینده خویون اگری بوجاق کندینده آنادان اولوب؛ آتاسنین آدی عزیزدیر . دورد کلاس سوادى واردیر . اصل ایشی اکینجیلیک دیر ، رسمی صورتده عاشیق اینجه صنعتینه مشغول اولماسادا؛ بو صنعتین بارسینده چوخلو بیلگی و معلوماتی واردیر . اصغر گلوانی بو حکایت لری ازبردیر : گۆرچک رضا ، اصلی کرم ، کور اوغلو ....

باجارماز فلک-قاچاق نبی / یاریم آپاردی-عاشیق عباس / قوناق اولدوم-کور اوغلو

باجارماز فلک

مرد اوغولام، من ایله باجارماز فلک

دعوا گونو دوشمنه گلرم کلک

آچ قاپینی هجرین اوزون گؤرک

اووجلا ایچرم قانینی ایندی

نبی نین آدینی قویوسوز قاچاق

دسته سی باشیندا اوزونندن قوچاق

اولاجاقسان سنده بو ایشدن ناچاق

اووجلا ایچرم قانینی ایندی

نبی دئیر من گنچمیشم جانیمدان

ایچدی کجه دویمارام دوشمان قانیندان

گلمیشم هجرى آلام یانیندان

بوراخماسان آلام جانینی ایندی

اووجلا ایچرم قانینی ایندی

یاریم آپاردی

باشینا دُوندوویوم، قریان اولدوغوم
قویما، دلی بئجان یاریم آپاردی
آلیشیب اودونا بریان اولدوغوم
قویما، ده لی بئجان یاریم آپاردی
شاه عباس حکم ایله نامه نی یازیر
قوروب کجاوه نی اولوبدور حاضیر
اصفهانندان گلدی او ظالم وزیر
قویما، ده لی بئجان یاریم آپاردی
من عباسام، هئج وخت سؤیله مه رم یالان
ائلیمه، اولکه مه سالدیلار تالان
خوجا، ده لی بئجان آلاله وئردی خان
قویما، ده لی بئجان یاریم آپاردی

قوناق اولدوم

بیر قاری یا قوناق اولدوم

نه یامان چمخه سی وار

دولتینی خبر آلدیم

بیر اینک، بیر داناسی وار

قاری گلیر بره یاووق

آل یاغین توتوب سویوق

چشینه لیبر بیر جوت تویوق

آخشاما قایقاناغی وار

قاری دئینده توز لاییر

گلین دئینده ناز لاییر

قابقدا قاریز گیزله دیر

دالیندا توپ خاناسی وار

کور او غلنون هزیان ایشی

غو غادان آچیلما بیر باشی

دوشوب او توز ایکی دیشی

بیر کوتوک نشانه سی وار

عاشیق قربان دانشیار

۱۳۱۶- ینجی گونش ایلینده خویون شوراب کندینده آنادان اولوب
و آتاسی نین آدی عبدالله دیر . سوادى یوخدور . ساز ایله سوز اوستادی
رحمتلیک عاشیق اصلان ایدیر. ۳۷ ایلدیر عاشیق صنعتینه مشغولدور
و سنتی موسیقی لرین ملی انجومنین عضوودور. عاشیق قربان عاشیق
صنعتیین کناریندا شوراب کندینده اکیچیلیکله ده مشغول دور و
ایندی خویون تازه کندینده ساکیندیر.

بو حکایت لری بیلیر:

بابانیسان - شاه اسماعیل - شاه صنم - کوراوغلو - عباس گولگز - طاهر
میرزا .....

یوخسول اولماسین - کوراوغلو / سویله نیر / شاه اسماعیل خطائی

یوخسول اولماسین

ای آغالار هئچ کس یوخسول اولماسین
یوخسوللوق ایگیده یامان حال اولی
هر کسین مالی دولتی اولسا
لذت چکر دهانیندا داد اولی
وارلی - یوخسول بو دنیا دان کوچر لر
محشر گونو یاخشی پیسی سئچر لر
وارین اولسا گلیب یثیب ایچر لر
یوخسول اولسا قوهوم قارداش یاد اولی
دمیرچی اوغلوها اوخویور آرا ده
آرتدی دردیم اولدو حددن زیاده
یاخچی آت مینن لر قالسا پیاده
دوشر بو چوللره سرگردان اولی

سؤیله ییز

حال دلیمی مندن اول یاره سؤیله ییز
هیجر اوخو باغریمی ائیله ییب یاره سؤیله ییز
احوالی می سورار سا منیم، اول جفالی یار
زار و نزار و خسته و آواره سؤیله ییز
گلگون یاناغینین غم و جور و جفالری
قیلدی حواله باغریمی یوز خاره سؤیله ییز
چوخ محنت و جفانیزی چکدیم، وفا هانی؟
غم حددن اؤتدی، دلبر غمخواره سؤیله ییز
صحرایه سالدی آهوی چشمین خطائینی
اول بوی زولفی نافه تاتاره سؤیله ییز

من بو عاشیقی گورمه میشم و سوزلرین ائنشیتمه میشم. عاشیقلاردان سوروشمو شام/ مؤلیف

عاشیق اردوخان مهدیخانی

۱۳۱۸-ینجی گونش ایلینده چایپارانین حسن کندینده آنادان اولوب . ساز و سوز استادی عاشیق اسد دیر . اردوخانین سوادى یوخدور . گنج یاشیندا ایللر بویو عاشیقلیق ائدیپ و ایندی ایسه خویون حیدرآباد کندینده ساکین دیر و اکینجیلیک ایشینه مشغول دور. او چوخلو حکایت لری ازبردیر؛ او جمله دن :

شاه اسماعیل - نوروز و قنداب - عاشیق حسین - عاشیق علسگر -
عباس گولگز کوراوغلو - خسته قاسم

.....

یامان اولو - خسته قاسم / عالمه گلن - شکست عباس / راست گلدیم
عاشیق قربانی و پری خانم

يامان اولو

چوخدا هاوالانما ای دلی کؤنول
سیندیرار سنی ائل یامان اولو
اینجیتمه همسایه نی آجی دیلین
یاندیرار داغ داشی دیل یامان اولو
بیلمه دیگین سوزه بیلجی اولما
چاغیر میان پیره گندرجی اولما
اسره میش چایلارا گیرجی اولما
دالیسی گلنده سئل یامان اولو
قاسم بو سوزلری سالییدی رسمه
دوز چورگی یئدین نمکی باسما
دشماندازیر دستین اولسا باشین کسمه
دوز تانی آلاهی یول یامان اولو

عالمه گلن

الهی دن حکم اولوندو کیمدی عالمه گلن
سخاوت صاحبی کر مه کان دی گلن
آچیلدی عرشین قاپیسی زمین دولدو نورنان
یئره لنگر عرشه ستون او قشم شیمدی گلن
اوچ دفعه سفر ائيله دی تو تدو خاور زمینی
او خودو انا فتحنا یئخدی سالین شهرینی
اوز الینن تقسیم ائتدی شهر لرین مالینی
قنبر اوزون یئتیر شاه مرداندی گلن
هم علی سن هم ولی سن نور رحمت کانی سان
یوز بیر می دورت مین پیغمبرین افضل سلطانی سان
گل بیچاره شکست عباس سن آغاین تانی سان
گوزلرین درمان اولان شیر یزداندی گلن

راست گلدیم

پری نین باغینا سئیران ائيله دیم
آلمالی، آلچالی یازاراست گلدیم
آلماسین، هئیواسین دردیم، دؤشوردوم
کؤنول ایسته دیگی ناراراست گلدیم
گؤزه ل لر گؤزه لی، گؤزه ل لر خاصی
سیلیندی، قالمادی کؤنلومون پاسی
سینه نی بنزه تدیم شونقار یوواسی
اوغلان پالتاریندا قیزاراست گلدیم
قوربانی یام، گؤرجک نظر ائيله دیم
گؤزه للری گؤردوم حذر ائيله دیم
یئددیسی ایله باغدا بازار ائيله دیم
حسابیم یانلیدیم، یوزه راست گلدیم

عاشیق محرم علی سلمان نوه سی

۱۳۳۲- ینجی گونش ایلینده عبدالله کندینده آنادان اولوب آتاسنین آدی جمشید دیر . سوادى یوخدور. آنجاق گوزه ل سسی و گوجلو حافظه سی وار دیر.

او عاشیق‌لیق صنعتین دن علاوه عبدالله کندینده اکینجیلیک ایشینه ده مشغول دور. ساز استادى عاشیق غلامرضا اژدری ، عاشیق عباس و سوز استادى عاشیق عباس و عاشیق ابراهیم مهدیخانی دیر لر .

عاشیق محرم علی چوخلو منظومه بیلیر او جمله دن :

عاشیق عباس - طاهر میرزا - کوراوغلو - شاه اسماعیل - عاشیق علسگر - عندلیب میرزا - عاشیق ابراهیم مهدیخانی .

گل‌سین - عاشیق علسگر / آب کوثر دن - عاشیق عباس / تماشا -
گورچک رضا

گلسین

گئدین دئیین اُو گلینه

اؤلورم یانیما گلسین

گلسه بلکه تا پام شفا

باتماسین قانیما گلسین

دریادا چوخ اولار بالیق

مطلبینی وئرسین خالیق

چیت تومان اطلس آر خالیق

یار گئیین یانیما گلسین

دریالارین آداسی وار

علسگرین صداسی وار

مردین نه کی قاداسی وار

نامردین جانینا گلسین

آب کوثر دن

آغامین الیندن آب کوثر دن
ایچمیشم دستیندن بیر جامی لذیذ
اسکندر آختاردی تاپا بیلمه دی
ایجدی خضر اولدو جوانی لذیذ
پیغمبر معراجہ میندی بیر براق
سنه قربان اولوم یا شاهی چیراق
شراب انْ نهر بیر سرین بولاق
سوددن آغدی بالدان شیرین داد لذیذ
الهی عباسی ائيله مه ذلیل
تاری سین تانیدی ابراهیم خلیل
قرآنی گؤنردین بنده یه دلیل
بیز اوندان گؤتوردوک ایمانی لذیذ

تماشا

اوستا، سنین قوللو غوندا سؤیله ییم
قور و چایلار جوشاندادی تماشا
گئن دونیا باشیمیز ادار اولی
توپراق سردن آشاننادی تماشا
بو دونیانین مالی کیمه مال اولی
حق نظیرین سالسا گل ها گل اولی
چوخ قولاقلار توتولو دیلر لال اولی
حَقّه جواب وئرنده دیر تماشا

***

بو دنیادا چوخ اولی مالی خزینه
یاخشیلیق یا مانلیق قالب انسانین اوزونه
بیر قولاق وئر والی گورچک سوزونه
اینجیل تورات زبور قرآن دادی تماشا

عاشیق ابراهیم مهدیخانی

۱۳۳۳- نجو گونش ایلینده چایپارا ماحالینین حسن کندینده دونیا یا گوز آچیب و آتاسنین آدی قربان دیر. قدیم آلتی کلاس سوادى وار و ۱۹ یلدير عاشیقلیق صنعتینه مشغول دور. ساز استادى حاج اسماعیل خنجرخانی و سوز استادى قارداشی اردو خان مهدیخانی دیر. عاشیق ابراهیم خویون سراب کندینده ساکین دیر و اوردا اکینچیلیک ایشینه مشغول دور. عاشیق ابراهیم خویون آدلی سانلی عاشیقلاریندان دیر و چوخلو عاشیقلار تربیت ائدیب و شعر یازماق ایشینه ده مشغول دور.

عاشیق ابراهیم مهدیخانی ۴۲ حکایت بیلیر او جمله دن : عاشیق قربانی و پری خانم - کوراوغلو ۱۲ شاخه - نوروز و قنداب - گورجک رضا - شاه اسماعیل عباس توفارقانی - اصلی کرم ...

ساخلاسن - عاشیق ابراهیم مهدیخانی / پولدو پول - عاشیق ابراهیم مهدیخانی / آذربایجان - عاشیق ابراهیم مهدیخانی / دوداق دیمز - عاشیق ابراهیم مهدیخانی / گئت دی - عاشیق عباس توفارقانی / اوچ دیل - یداله پاشایی

ساخالاسین

عقل، دیله وئر نصیحت

سرّی پنهان ساخالاسین

فاش ائتمه سین سرّ سوزلری

رازی نهان ساخالاسین

ساکت اولسون هیس گلنده

یالان، بهتان دئمه سین

تابع اولسون معرفته

هر آن فرمان ساخالاسین

موقع سؤال جوابدا

بیر فکر ایله تئز دئمه

اوز گه دن سوز سؤروشاندا

جوابینی سن دئمه

چوخ ییلسن آزجا دانیش

طلوع وئریب اوز دئمه
خیر دئسین دیلین سنین
شَرّه امان ساخلا سین
گۆره ن گۆز، ائشیدن قولاق
سۆز قانان مغزین اولا
پیس یاخشینی تشخیص وئریب
بیر کامیل دَر کین اولا
یونس تک دریا یا دوشن
بالیق مهمان ساخلا سین

پولدو پول

چو خلاری نین بو دنیا دا هر نه واری پولدو پول
شرف وجدان درده ده یمز غیرت عاری پولدو پول
پول ائدی رر پول میندی رر پول دیریلدر پول اولدورر
گاو و ماهی یالانیمیش، یئرمداری پولدو پول
پول اولماسا لنگه دوشراقتصادین چرخیشی
پول ائدی رر شاهلی تخت دن سلطان ائیلر درویشی
پول اولماسا لقمان اولسان یوحدو اصلا ارزیشی
مردونامرد فرق ائيله مز اعتباری پولدو پول
پول کسیدی قیزیل تَشْت ده او یحیی نین باشینی
پول سینیدردی جنگ احد دارسول اله دیشینی
پول کسیدی حسینین باشین گؤر زمانین ایشینی
یئتمیش ایکی ملت ایندی گرفتار پولدو پول
پول آیزدی یاری یاردان، دوستو - دوستان ائيله دی
هم او غلودان، هم آتادان، هم قارداشدان ائيله دی
پول قنبری چکدی اوزه یاخشی یامان سویله دی
هر نه دئسن درد اهلیدی گرفتاری پولدو پول

آذربایجان

آذربایجان وطنمدی
قوچاق دی ائللریم منیم
غیرت قانی ایله دولوبدو
وقارلی گؤللریم منیم
بیر زمان گونشیم چیخار
ظلماتین باغرین سیخار
پولاد دان سدا اولسا یئخار
جوشقوندو سئللریم منیم
ای جوان مرد یارین یاردی
وطنیم شانلی دیاردی
هر فصلیده لاله زاردی
داغ دره چوللریم منیم

دوداق دَیْمز

عاشیق ایشینه یثریین جانلار

یثرینده گرک یئنه ارکانه

ها یثریه ها یئتیسه ها یئته

دریا تکین آخا گنده ها یانه

عاشیقلیق ایشنه یثریین جانندی

عشق الیندن آهین عرشه دایاندی

سرایشترین حق یانیندا عیانندی

یاراداندی سنی سالدی جهانیه

رسولون یسیری دیده سی گریان

حقدن ندا گلدی گزردی عریان

ناشی عاشیققره ایچیدردی قان

چاغیرار آغاسین چیخار سیرانه

گتندی

نئچه قهر مانلار گلدی دنیا به
دنیا ده عمری پوچ اولدو گتندی
رستم ضربتیندن تیتردی داغلار
نئچه داستانلار سوز اولدو گتندی
اسکندر دارانی تختیندن سالدی
ظولمون بایداغین جهانه یایدی
عهدینه گتتمدی مصریده قالدی
یاندی آتش لره کول اولدو گتندی
هانی او فرعون هانی کیقباد
اونلاردا دنیادان آلمادی مراد
آلاه لیق ادعاسی ائیلردی فرعون شداد
نمرو دون قالاسی له اولدو گتندی
هانی بو دنیاده منم دئینلر
ظولمون فقیرین پولون یئینلر
عباس دئیر تر مه شالی گینلر
دنیادان بئش آرشین بئز آلدی گتندی

اوج دیل

گۆز یاشم مرگب کیپر یگیم قلم
دیلم نازلی یاره یازار عرض حال
دئدیم گۆزه ل ندیر دامیر لبیندن
عرب شهدی فارسی عسل تور کو بال
من دئمه دیم سر سوزومو یاراشمیش
طیب گلدی یارالاریم یاراشمیش
اوندیر که یار قدینه یاراشمیش
عرب ابر فارسی ترمه تور کو شال
نه مدتدی الیم سندن اوزولموش
فلکین یازیسی بئله یازیلیمیش
اوندیر کی زرخدانی دوزولموش
عرب نقطه فارسی نشان تور کو خال
یدالّه یام نه صحبتده نه دمده
عشق آتشی شعله چکیر سینه مده
چوخ یالواردیم نازلی یاره گئندنه
عرب لقق فارسی بمان تور کو قال

عاشیق‌علیرضا ابادری

۱۳۳۸-ینجی گونش ایلینده حاشیه رود کندینده آنادان اولوب و
آتاسینن آدی مناف دیر. سوادى یوخدور؛ آنجاق مشهور بیر عاشیق
دیر. اونون ساز و سوز استادى عاشیق تقى ابادرى دیر اون بئش ایلدیر
عاشیق لیق صنعتینه مشغول دور؛ و خوی ون حاشیه رود کندینده
اکینجیلیک ایشینه ده باخیر. و خوی شهرینده ساکین دیر. و بو
حکایت لری ازبردیر:

شاه اسماعیل - اصلی کرم - کوراوغلو - نجف و .... /وندا نیلر- شاه
اسماعیل خطائی / آغلارام - اصلی کرم

اوندا نئیلر

بوگون من بوندا ، یاریم اوندا نئیلر ،
اوزو شعله نگاریم اوندا نئیلر ؟
آپاردی عقل ایله صبر و قراریم ،
منیم صبر قراریم اوندا نئیلر ؟
قاتی موشتاق ایدیم شیرین لینه
گۆزو مست و خماریم اوندا نئیلر ؟
وطندن آیری دوشدوم ، داد و فریاد
غریبیم غمگساریم اوندا نئیلر ؟
خطائی ، خسته دوشدوم یاردان آیری
طیب ایله تیماریم اوندا نئیلر ؟

آغلارام

آشدی گنتدی قارلی داغین آردینا
خان اصلیم یادیمادوشدو آغلارام
آی آغلاردایانمارام دردینه
خان اصلیم یادیمادوشدو آغلارام
اوجا داغلار باشی منه یورد اولور
داغ باشیندا اصلان تولکو قورد اولور
بو آیریلیق بیزه یامان درد اولور
مارالین اوچماسین کیملر گورموش لر
دردیمی آنلاماز بوندا کشیش لر
خان اصلیم یادیمادوشدو آغلارام
دردلی کرم آیدیر بو دردیم بیتمز
یارمین سئوداسی باشیم دان گئتمز
یوزمین نصیحت وئرسن بیرى کار ائتمز
خان اصلیم یادیمادوشدو آغلارام.

عاشیق شمس علی ابراهیمی چیر کندی

۱۳۴۳-نجو گوئش ایلینده چاپارانین چورس ماحالیندا، چیر کندینده
آنادان اولوب آتاسینین آدی میرزا علی دیر. اورتا مکتب سوادى واردیر
. ساز و سوز استادى عاشیق یحیی دمیرچی اوغلو دور .

او اون ایله یاخیندیر عاشیق لیق صنعتینه مشغول دور و طبع شعرى ده
وار دیر. حال حاضر دا خوی شهرینده ساکین دیر. عاشیق شمس علی
بو منظومه لری بیلیر:

صنم - قریب - کوراوغلو - محمود قنبر - نجف پرزاد - احمد ابراهیم

آتا آنا - اؤزو/چتیندی - اؤزو/اولایدی - کوراوغلو

آتا آنا

آتا آنا بیر نعمت دیر بیل قدرین
اینجیتمه اونلاری داره دوشرسن
جهدین اولسون رضایتین جلب ائیله
سون منزیلده بیر گون ناره دوشرسن
آتا چکرا اولادینین زحمتین
آنا ایسته مزه هنج ائولادین ذلتین
گر بیلمه سن ، سن اونلارین قیمتین
یقین بیل کی آخیر وایه دوشرسن
بئل باغلاما سن بو فانی دنیا یا
ساخلا حرمت هم آتایا آنا یا
راضی اولسالار هنج دوشمز سن بلایا
اینجیتسن اونلاری زاره دوشرسن
ای شمس علی آخرتی بیلمه سن
مصلحت سیز بیر مجلسیده دینمه سن
آتا آنا حق ساین بیلمه سن
واختی گلر بیر گون قاره دوشرسن

چتیندیر

ای آغالار گلین بیان ائله ییم
سرنوشتین پوزولماغی چتیندیر
فلک بیر کسی ایله لجه دوشمه سین
اگر دوشسه قایتماغی چتیندیر
هر تپه دن لاله نرگیز گوزله مه
چوخلارنین دائیم ایزین ایزله مه
هر یئنه سر سوز نو سؤیله مه
اگر دئسن ساخلاماغی چتیندیر
اینسان گره ک ائل اوباسین آتماسین
غافیل اولوب واختی اوجوز ساتماسین
بیر انسانین بخت اولدوزو باتماسین
اگر باتسا چیخارماغی چتیندیر
بو دونیادا یاخشی یامان بیلمه سن
هر یئنه عزیز دوستوم دئمه سن
چیخان دوستو گوزله الدن وئرمه سن
اگر وئرسن داتپماغی چتیندیر
بو گون ایشین هئچ صاباها ساخلاما
بیلمه میشدن هر سوزو، سن حاقلاما
ای شمس علی دونیا یا بئل باغلاما
گر باغلاسان داتپماغی چتیندیر

اولایدی

میندیم قیر آتین بئلینه
کاش کی دوشمن یوز اولایدی
چکنده مصری قلنجی
دره تپه دوز اولایدی
آتی میندیم گز دیر مگه
دشمن باغرین از دیر مگه
دونا چایین اوز دیر مگه
قیر آت بیر غواص اولایدی
وئردین یئددی ایل لیک خراجی
پاشالار گتیرین باجی
کور اوغلو چکیب قیلنجی
دشمن اوز به اوز اولایدی

عاشیق علی رحمانی

۱۳۴۵ - ینجی گونش ایلینده خویون جعفر آباد کندینده دونیا یا گوز آچمیش، ۱۳۵۹ - جو ایلده خوی شهرینه کؤچموشدور، سونرا ۱۳۶۹ - جو ایلده بیر ساز آلاق ۱۵ ایل مدتیجه عاشیق محمد دهقان و عاشیق بولود ساعد کیمی استاد لارین یانیندا ساز و سوز شاگیر دلیگینه مشغول اولوب.

عاشیق علی رحمانی نین دوققوز کلاس سوادى وار. او عاشیق لیق صنعتیندن علاوه (خویلو ارشد) تخلص ایله شعر یازیر.

او خویون چالیشقان عاشیق لاریندان بیرى دیر، ائله کی یاددان چیخمیش ان قدیم داستان لار و شاعیر لر و عاشیق لری مکمل شکیلده تحقیق انده رک اوزه چیخاردیب. عاشیق علی رحمانی ایندی ایسه خوی شهرینده یاشاییر.

۱- خسته قاسیم ۲- عباس و گولگنر ۳- گرگرلی محمد ۴- واله زرنگار ۵- گویچک ریضا ۶- عندلیب و قیزیل گول ۷- طاهر میرزا ۸- کورد اغلو مهری دلبر

شاعیر لرین شعر لری:

دوللو مصطفی ۲۷۱ قاتار، قول هارتون ۳۶، خضرلو ۳۰، بلولو حمزه ۲۴، یداله پاشایی ۳۱، پور آذر ۴۴، بینسلی یعقوب ۱۱، زرین خاللی اکبر ۷، سایات نووا ۱۰، دوللو سلمان ۹، خویلو وارتان ۳، مختار صادق زاده ۴۲، فتح زاده، امیری ماللا جنود و احمد و محرم و نجه آیری شاعر لر.

خویلو ارشددن نئچه نمونه شعر:

قوشا ردیف دیوان

امر اولوندو اول خدادن قوپدو طوفان قیژها قیژ
یئل یاریلدی، سو قاینادی دولدو هر یان قیژها قیژ
یارادانین قدرتین دن یئر اوزونو آلدی سو
دونیایه تغییر وئریلدی یاغدی باران قیژها قیژ
یاغدی باران قوپدو طوفان گورنمیردی گؤز گؤزو
یئر اوزونو سو آلمیشدی بوتون صحرائی دوزو
گؤر نئجه میزان ائیله ییب هم گنجه نی گوندوزو
خلق ائیله دی قدرت ایله نئچه عمان قیژها قیژ
عمانه دؤندو گؤزوم یاشی دیده لر قان آغلادی
یعقوب یوسف دن اؤترو باغری باشین داغلادی
ایوب ون یاره لرین بیر کلمه ایله باغلادی
خویلو ارشد ایندی یازدی نئچه دیوان قیژها قیژ
نقطه سیز و زنجیرله مه و کؤلگه سیز

آدی محمد دی محمودی احمد
ای محمد رسول آلاله السلام
هم سرور دی هم عطادیر عالمه
هم ودود دور صمد آلاله السلام
سلام وئردی ملاکه لر سماده
اودور کی اولکر هر دم امداده
آدی سوره سیدی گلدی هراده
هم کرم ده احد آلاله السلام
سلام وئردی محمده او آلاله
عطا اودور لا اله الا الله
گوهری علم او مولادی ده و آلاله
علی سس له ولی آلاله السلام

چیلله خانا

اورین داغی کۆلگه سالار باشینا
داغلارین سولطانی آی چیلله خانا
اوچ آی سنده سیرو صفا اندر لر
سورر لر دؤورانی آی چیلله خانا
محبیتیم چو خودور بشش قارداشینا
در گاهیندان قره-قیرمیز داشینا
بیرده گللم چیخام سنین باشینا
گۆره م هر یانی آی چیلله خانا
هر دن کی باشینی آلاندا دومان
او خور گۆزه ل کهلیک ، شاد اولور اینسان
علعسگرین سسی گلیر او تایدان
سسله بیر خان چوبانی آی چیلله خانا
قبله ، سمتین کسیب میشوو ون داغی
آوینسین- آغ سیریق، اولاری تاغی
هالئیلیم، باش آر خاج، قوچلار او یلاغی
اوو چو لارین هانی آی چیلله خانا
خوی لو ارشد کومک ایستر قلم دن
آغلاماق دان سئل جار اولدو دیده م دن
فلک قوچاق لاری آیردی سن دن
هئچ دئمیر سن هانی، آی چیلله خانا

عاشیق غلامرضا اژدری

۱۳۴۹-نجو گونش ایلینده خویون بيله وار کندینده آنادان اولوب؛
آتاسینین آدی اسماعیل دیر. ادبیات رشته سینده ده دیلم آلیبدیر. ساز
و سوز استادی عاشیق اصلان طالبی دیر؛ بیرمی ایلدیر عاشیق لیق
صنعتینده مشغول دور. شاعیر لیق اندر و تخلصی شعرده او یغون دور.
او عاشیق لیقدان علاوه خویون اقتباس پاساژینین ایکینجی قاتیندا ساز و
موسیقی آلت لرینین ساتیشینا مشغول دور. او اوزوده بو ایشین آراسیندا
ساز و سوز شاگردلریده تربیت اندیر؛ و بورا قدر چوخلو شاگرد تربیت
انیدی دیر. عاشیق اژدری سازدا و سوزده حقیقتا استادیر و خوی
شهرینین آدلی سانلی عاشیقلاریندان دیر؛ ۲۵ حکایه یه واقیف دیر او
جومله دن له عاشیق علسگر - نوروز و قنداب - کوراوغلو - اصلی کرم
- طاهر میرزا ....

اولو تانرینین آدیلا- اؤزو/ آیریلما رام - اؤزو/ وار اولسون- اؤزو/
الیندن - اؤزو

گویلوم ایسته ییر - اؤزو/ گئندی - اؤزو/ اولمالیق - اؤزو/ اولاجاقدی -
اؤزو/ هار دادی - اؤزو

اولو قانرینین آدیلا

قادیر آلاهی خوب نظامی چکیب سن

عدالت پرچمین قالدیراندا وار

یارادیب سان انس و جن، هر نه بی

ظلم کار بوینونو سیندیراندا وار

آلدانما یالانا قولاق وئر دوزه

یئتیر سن عمر ونو سکسانه، یوزه

او شیرین باخیشا او شهلا گؤزه

قارا توپراقلا دولدوراندا وار

اویغون هر گلن له ائیله مه بحثی

ایشه قاتما تانیمایان هر کسی

حق وئر ییب مؤمنه جنت وعده سی

جهنم اودونا یاندیراندا وار

آییر یلمارام

مَن بوائلین عاشیقی یام
اُولسُم ائلدن آییر یلمارام
هر مجلسده هر محفله
ساز تئلیندن آییر یلمارام
آذربایجانا اویموشام
عطریندن سر خوش اولموشام
حقدن بار اتمیم آل میشام
چیچک گولدن آییر یلمارام
تورک اوغلو یام تورک دیلینده
آذربایجانین ائلینده
دده قورقودون سئلینده
جوشقون گولدن آییر یلمارام
بالدان شیریندیر دیلیمیز
قدر تلی دیر ایمانیمیز
عاشیق او یغون نشانیمیز
دوغرو یولدان آییر یلمارام

وار اولسون

گنجه - گوندوز عاشیق اؤخور ائل دردین
آرزی چکر بوتون ائلر وار اولسون
دنیا دا باشا باش قالخسین گو یلره
عدالت بایراقی پایدار اولسون
دورو سویو بولاندیریب قاتار لار
عدالتی عداوته ساتان لار
یترسیز یثره بمب اتم آتانلار
داغیلسین شان یوردو تاری مار اولسون
یالان دئیب دوز انسانی قاندران
حق گلنده کنار گندیب یان دوران
ظلمون آتشینی آلوولاندیران
اوزو دوشسون اودا گرفتار اولسون
اویغون دئیر ناموس عاری آتاین
اوز یوردونو اوز گه لر ساتانین
ایکی دوستون آراسینی قاتانین
دائم گونلو بوران، دومان، قار اولسون

الیندن

چوخلاری گولمه دی فانی دنیادا
ظلمکار الیندن یامان الیندن
بیر عومور آغلابیب فریاد ائیله دی
ستمکار الیندن نادان الیندن
داغلاری بوروین لاله قالمادی
بو دنیا رستمه زاله قالمادی
بر کیمسه کامینی آلا قالمادی
بو ترسه دولانمیش زمان الیندن
سولا محتاج اولان ساغلار گورموشم
اوره گه چکیلن داغلار گورموشم
چوخلو فقیرلری آغلار گورموشم
ظلم دن قورولموش دیوان الیندن
اویغونون چکدیگی آه و وای اولوب
قلبی کدر له نیب تو تقون آی اولوب
چوخلو مظلوملارین حقی زای اولوب
بیر چایا ساتیلیمیش وجدان الیندن

گویلوم ایسته بیر

دوران دوندو دیشیلدی زمانه
اؤکچن دورانی گویلوم ایسته بیر
نیله بیرم شهرت ینن، لی بی مخمری
یاماخلی تومانی گویلوم ایسته بیر
چوخلار اولوب ایندی میمون اؤینادان
برکت یوخ بوغدا قاچیب توروبادان
دادی یوخدور زهلم گنّدیب شوربادان
قیله قوورمانی گویلوم ایسته بیر
هر بیر زادین دادی شورو چیخیب دیر
چوخ اولوری ایندی شهرت یئخیب دیر
آش ایشمه یه چینی بلور چیخیب دیر
قدیم کی بایدانی گویلوم ایسته بیر
ساتدیلار صاباحا بوگون کی گونو
ساخلامارام قلییمده کینه نی کینی
زههرله یئمه رم تویوق دو یونو
آشیی ایله یارمانی گویلوم ایسته بیر
محبت لر قالدی سوواخلی دامدا
بولاقدان سو ایچکک ساخسی دان جامدا

دوراماش یئیه سن دوغو شامدا
تولوقدا آیرانی گویلوم ایسته ییر
تندیرده یاپیلان چوجه لرهانی
دا ذوق و صفانین یوخدور نشانی
عاشیق معشوق ایله دانیر پیمانی
قدیم کی پیمانی گویلوم ایسته ییر
نجه اولدو هیسلی دام قورولو کورسو
آنالار ناغیلی، بابالار هیرسی
چوخ ساغ اول یئغیشیب مد اولوب مرسی
قدیم کی قایدانی گویلوم ایسته ییر
دا قایتماز کئچن گونلر بولورم
قلبیم یاسلی، اوزده دئیب گولورم
چوخدا کی مرسدس، دنوو مینیرم
قدیم آت داشقانی گویلوم ایسته ییر
اویغون دئیر کاشکی او واخت اولایدی
اورک لره محبت لر دُولایدی
اوجاق یانیب اوستونده چای اولایدی
اوقاره چایدانی گویلوم ایستیر

گئتدی

دوغرودان تورباقدادالته باخ
شیرین جاندا گئتدی جانان دا گئتدی
قدرتین سررینی کیمسه بیلنمز
قانمایان دا گئتدی قانان دا گئتدی
حقه لیبک دئیب دوغرو دینلر
گلدی - گئتدی بیغمبرلر، ارنلر
علاج سیز دردلره درمان بیلنلر
افلاطوندا گئتدی لقماندا گئتدی
اویغون سوزون بو دنیا دا قالاندی
اهلی عرفان خریداردی آلاندی
آلدانما دونیا یا هنج دی یالاندی
گدا دا قالمادی سلطاندا گئتدی

اولمالیق

اثلینه یوردونا جان بسلیین لر
ازلدن بیز بیر یک، بیر اولمالیق
بیر بیر جان دئییب جان سس لیین لر
دشمنین گؤزونه تیر اولمالیق
ظلمه قارشی یئنه بیر لیک دئییلر
بیر لیک اولسا اوردا دیر لیک دئییلر
چوخ اولار برکت وارلیق دئییلر
بو یولدا قوجالیب پیر اولمالیق
ازلدن وطنیمه وورولان او یغون
دنیز تک چالخانیب دورولان او یغون
نسیمی تک دری سی سویولان او یغون
تولکولر قارشی سیندا شیر اولمالیق

اولاجاقدی

اویان کۆنول نه یاتیب سان غفیلده
چکدیگین غوغادی قال اولاجاقدی
اونو تما معبودو ائتمه ستمی
اوستونه دوشه نن سال اولاجاقدی
دوشرسن ائلیندن، دوستان جدایه
امید باغلا اول رسول خدایه
یاخشی - یامان اعمالی گلر آرایه
گناهکار سان دیلین لال اولاجاقدی
واخت قورتارار گلر عومرون فرمانی
قورولار عرصات حقین دیوانی
آراییب سئچر لر یاخشی - یامانی
چوخلاری پریشان حال اولاجاقدی
اویغون یانار احوالینا آغلارام
آه چکرم اوره گیمی داغلارام
عاشیق اولدوم عشق اوجاغین چاخلارام
چوخلاری قوجالیب چال اولاجاقدی

هاردادیر

قادر آلاه کرم ائيله درده درمان هاردادیر
حق گؤرونمور غبار آلتدا دوغرو دیوان هاردادیر
حق دئین دیل لال اولوبدور باطل اویناییر هر آن
او باغلانان دوغرو راهه عهدی و پیمان هاردادیر
عزم قیلدیم گلستانه بلبل ناله ائیلیر
هنچ آچیلماییر غنچه گوللر، گول شکایت ائیلیر
دومان گل گئت بو داغلاردان، داغلار بوران ائیلیر
طبیعتین یاراشیغی شاهی ترلان هاردادیر
چرخ کیجرو دوغرو گلمز گور نه طوفان ائيله دی
آچیلما دی غملی کؤنول دائیم آل قان ائيله دی
چوخ بوی آتیب او جالیبدیر ساردا افغان ائيله دی
گولمز او یغون هنچ اوره کک لر حکیم لقمان هاردادیر

عاشیق الهوردی صفر خانزاده

۱۳۵۲-ینجی گونش ایلینده آنادان اولوب، آتاسینین آدی اسماعیل دیر. ساز و سوز استادی رحمتلیک عاشیق مختار دیر. بیرمی ایلدیر عاشیقلیق صنعتینه مشغول دور، اونون یازیب اوخوماق سوادى آز اولسادا آنجاق چوخ حیکایه لری ازبردیر او جمله دن : شاه اسماعیل - کور اوغلو - طاهر میرزا - سیدی - زهره و غریب - قاجاق نبی - قربانی ...

دلی لریم گلدی - کور اوغلو / محتاج ائيله مه - قربانی

دلی لریم گلدی

آغلاما تنللی نگاریم
گلدی دلی لریم گلدی
خود کار قیزی گوزهل یاریم
گلدی دلی لریم گلدی
قوربانام مردین آدینا
دوستونو سالار یادینا
بوگون بیر ارامدادینا
گلدی دلی لریم گلدی
دشمنه قیلینج چکمگه
باشلاری بیچیپ تۆ کمگه
پاشالار قدی بو کمگه
گلدی دلی لریم گلدی
ایگیدین کسمز غوغاسی
همیشه اولار دعواسی
کور اوغلونون قوچ آرخاسی
گلدی دلی لریم گلدی

محتاج ائيله مه

قادر الله ، بو دور سندن ديله گيم
سن مردی نامرده محتاج ائيله مه
غیب خزینه دن یئتیر روزی سین
سن مردی نامرده محتاج ائيله مه
قادر الله ، سنین کرمین چو خودور
طعنه لی سوز خنچر ، نیزه دی او خودور
قارداشین قارداشا و فاسی یو خودور
قارداشی قارداشا محتاج ائيله مه
نامرد کۆرپو سوندن اولسم کنچمه رم
کاروان اولسام منزلینه دوشمه رم
الیندن جامی نی آلیب ایچمه رم
ساغ الی سول اله محتاج ائيله مه

عاشیق خلیل نمازی

۱۳۵۶-ینجی گونش ایلینده خویون دیزج بطچی کندینده آنادان اولوب و آتاسینین آدی عیوض دیر . اول نظری سوادى واردیر، ۱۴ ایلدن چو خودور عاشیق‌لیق ائدیر. اونون ساز و سوز استادى عاشیق غلامرضا اژدری دیر . عاشیق‌لیق صنعتیندن علاوه دیزج بطچی ده یاشادیغینا گوره اکینجیلیک ایشینه ده مشغول دور. عاشیق خلیل نمازی شعر ده دئییر و بو منظومه لری از بردیر .

یوسف جمال - جمشید شاه - شاه اسماعیل - شاه صنم - قربانی - عباس
توفارقانی - طاهر میرزا

آذربایجان - اوزو / یالواریم - دده کاتب / ارکانه بیز - یداله پاشایی

آذربایجان

آسلانلاردان شکارینی
تنز آلاندی آذربایجان
آدین دیلده سؤیلمه یه
آدی قالدی آذربایجان
افتخاریسان سن ایرانین
تاریخده وار آدین - سانین
ستارخانین باقرخانین
قهرماندی آذربایجان
عاشیقلار چالاندا سازی
گتیرر بهاری یازی
یوردوندا خلیل نمازی
نغمه خواندی آذربایجان

بالواریم

قدرتین کل دورای خالق جهان
من عبدینم درده چاره بالواریم
عالم آشیا سن آشکاری نهان
هم نهانه هم آشکاره بالواریم
بو کل مکانی یو خدان وار ائدن
دوستونا آتشی گلزار ائدن
قارلی زمستانی نوبهار ائدن
ذاتی مطلق کرم کاره بالواریم
کاتیم سئو میشم بیر دوغرو راهی
قدرتین گزدریر شمسینی - ماهی
روزو روشن ائدن شب سیاهی
صاحبی قدرت صاحب کاره بالواریم

ار کانه بیز

خلق ائدن سن ای خالق ذوالکرم
نه گؤزل یئتیر دیک یول ار کانه بیز
گنجه گوندوز مین بیر آدین عشقینه
سنه شو کر ائيله بیریک عاشقانه بیز
عالم خلق ائتدی اشرف خلقت
نوح دریا اوستونده ایسته بیردی حاجت
ابراهیم وئر میشدی کعبه یه زینت
گندریک زیارته او مکانه بیز
ای یدالله وصفین گلمز و صابه
خیرو شیرین وصف اولاجاق کتابه
بیر واخت اولار یارانمیشلار گندر حسابه
او یترده چکیللیک امتحانه بیز

عاشیق قربان صفر خانزاده

۱۳۵۷-ینجی گونش ایلینده آنادان اولوب آتاسینین آدی اسماعیل دیر. بشینجی ابتدائی سوادى وار. ساز و سوز صنعتین اوز قارداشیندان اویرنسه ده ، آنجاق بورایا چاتماق اوچون چوخلوجا اوز فراصت و چالیشملاری ایله یتیشیب. اون ایلدیر عاشیق لیق هنرینه مشغول دور.

او بو حکایت لری ازبردیر :

طاھر میرزا - سیدی عباس گولگز - کوراوغلو - شاه اسماعیل و ...

بیلسن آخرین - مرحوم آشیق شهنازی / قدم قویاندا - مرحوم آشیق شهنازی / اولان کونلوم - عاشیق عباس

بیلسن آخرین

سوروشسان اولین بیلسن آخرین
گئندر حقیقته یولو عاشیقین
رشوه یئییب، آل ائيله مز خالقینا
اؤلونجه حق سؤیلر دلی عاشیقین
ائله ظلم اولاندا آغلایار گوزو
توپ کیمین آغزیندا سسله نر سؤزو
مخالف اولسادا اللی سی - یوزو
دورار آرخاسیندا ائل عاشیقی
دئیر عملین کئچن شاهلارین
بیلدیرر ظلمینن ظلم کارلارین
اویادار غفیلدن ائل قوچاقلارین
اوینایار پردده الی عاشیقین
عزیزین سینه سی سؤز قالاسیدی
عاشیق اؤز یوردونون مبتلاسی دی
آذربایجان دی ائل بالاسیدی
ائللرین یولو دور یولو عاشیقین

قدم قویاندا

دولانیب بیر باغا قدم قویاندا
سوروش باغبانینی گؤر کیم اکیبیر
سیندیر ما بوتاسین یولما گوللرین
قوجا باغبان اونا زحمت چکیبیر
حلال سوت آمه نین صدقی دوز اولار
نطفه دن توروین ظلمه باز اولار
ظلمونن پایه سی یوخ عومرو آز اولار
گوررسن قدینی قضا بو کویدور
عزیز حق سؤیله ییب حقیقت تاپیب
آلبیدیر مطلبی مراده چاتیب
گنت یئخ مکه ائوین ابراهیم یاییب
سیندیر ما بیر قلبی آلاهی تکیبیدی

اولان کۆنلوم

نه آغلارسان ، نه سیزلارسان
بیر دردیی بئش اولان کۆنلوم
آخیر دازونار باغلارسان
غمه یولداش اولان کۆنلوم
دویمامیشام گۆز قاشیندان
عالم یانار آتشیمن دان
هئچ دومان گئتمه بیر باشیمدان
باهاریی قیش اولان کۆنلوم
یاریم گندیپ اوباسیندان
آلیم دردیی - بلاسیندان
چرخ فلکک باداسیندان
ایچیپ سرخوش اولان کۆنلوم
عباس آغلار عارسیز - عارسیز
دنیا ، سنسن اعتبار سیز
دئیردین دوزه رم یارسیز
دۆز ، باغری داش اولان کۆنلوم

حیات یولداشیم (مهین خانیم ناظم) این

از بر دن زمزمه ائبله دیگی بایاتی لار

داغلاری گز دیم گل دیم

داشلارین دوزدوم گل دیم

ائلی وفاسیز گوردوم

آلمی اوزدوم گل دیم

***

یار الیام باشدان من

کیپر یک دن فاشدان من

نه آتام وار نه آنام

یار انمیشام داشدان من

آنام منیم اوز آنام
کباب ایله کۆز آنام
ائل آغلار یالان آغلار
قوی آغلا سین اؤز آن

***

لای لای دنمه قان اولار
یئل آسر طوفان اولار
آنالار گزن ییتره
بالالار قربان اولار

***

آغلارام آغلار کیمی
دردیم وار داغلار کیمی
خزان اولدوم تۆ کولدوم
ویرانه باغلار کیمی

باغا گیرمه رم سن سیز
گول درمه رم سن سیز
باغدا قوزو مه له سه
بیل کی او منم سن سیز

***

لای لایین بوگون اولاردی
زولف لرین دوگون اولاردی
سیز ایله کئچن گون لر
بیری ده بوگون اولاردی

***

آرازی آیردی لار
قوم ایله دولدوردولار
من سیزدن آیرلماز دیم
ظلم ایله آیردی لار

آراز اوسته بوز اوسته
کباب یانار کوز اوسته
قوی منی اولدورسون لر
دانیشدیغم سؤز اوسته

***

اتولری کؤندلن یار
منه گول گوندرن یار
گولون یارپزادؤنسون
مندن اوز دؤنده رن یار

***

آرازین باشی منم
دیپی نین داشی منم
هر یاندا غریب اولسا
اونون یولداشی منم

یارالی قویدوز منی
نار کیمی اویدوز منی
سایه مده بسله میش دیم
نه گونه قویدوز منی

***

من عاشیق اوزوم نئینیم
بو صبره دؤزوم نئینیم
آه چکسم عالم یانار
چکمه ییم اوزوم نینیم

***

گنדרم بولوم داغدی
عجب هئیوالی باغدی
چکرم سیزین قهریز
نقدر جانیم ساغدی

من محمد حسین بابازاده خوئی شیرازی ۱۳۱۸ ینجی گونش ایلینده خویدا
آنادان اولموشام . آتامین آدی آقاجان دی . تبریز دانشگاهیندا علوم تربیتی
رشته سینده لیسانس آلمیشام .
کیچیکک یاشلاریمدان آناوطنیمه و آنا دیلیمه (آذربایجان تورکجه سینه)
محبت گوستریب و آرزوم بوایدیر کی آنادیلیمه خیدمت ائیله ییم .
بو سبب دن خوی عاشیقلاری کیتابینی تالیف ائتدیم .

طلوع شمس

